

ภารกิจกู้คืนการเรียนการสอนภาษาไทยหลังวิกฤตการณ์โรคโควิด - 19 และจิตวิญญาณ
แห่งความเป็นครูยุคนิว นอร์มอล
Recovery Mission of Thai Language Teaching After Covid-19 Crisis and
Spirit of Teachers in New Normal Era

พระมหานพรัตน์ ขนติธมโม (ศิลากุล)¹

และ พระชัยชนะ อิทธิเตโช (บรรพโคตร)²

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาลัยศาสนศาสตร์ยโสธร^{1,2}

Phramaha Nopparat Kkantidhammo (Silakul)¹

and Phra Chaichana Itthitecho (Banphakhot)²

Mahamakut Buddhist University Yasothon Buddhist Collage^{1,2}

Corresponding Author, E-mail: nunopparat07@gmail.com

*****

บทคัดย่อ

การศึกษาไทยแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัย และตามวิถีความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาแล้วก็ตามทันแต่หลักสูตรและวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ยังไม่สามารถบ่งชี้ให้ครูผู้สอนเห็นว่าผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้ ปัญหาการเรียน การสอน และการใช้ภาษาไทยในปัจจุบันเริ่มมีแต่ปัญหาในระดับนโยบาย ปัญหาที่ตัวผู้สอน และผู้เรียน ปัญหาที่สื่อหรือนวัตกรรม และปัญหาที่สำคัญที่สุด คือ การที่ผู้เรียนมิได้ให้ความสนใจกับวิชาภาษาไทยอย่างตระหนักรู้ว่า โดยเฉพาะปัญหาการเรียนภาษาไทยที่มีปัญหาหลายระดับที่เกิดขึ้น ปัญหาในระดับนโยบาย ขั้วมองของวิชาภาษาไทยในทุกระดับชั้นถูกลดทอนลง จนผู้สอนมีอาจดำเนินการให้ลุ่มลึกได้ และนโยบายที่มีให้ “เด็กตก” เป็นการเพิ่ม “ตัวเลข” ผู้อ่านหนังสือไม่ออก ให้เพิ่มขึ้นอย่างเป็นปัญหายิ่ง ผู้บริหารในทุกลำดับชั้น มิได้ให้ความสำคัญกับภาษาไทย ทั้งด้านอัตรากำลังและงบประมาณสนับสนุน ปัญหาที่ตัวผู้สอน ผู้สอนภาษาไทย บางคน

---

* ได้รับบทความ: 11 เมษายน 2565; แก้ไขบทความ: 14 ธันวาคม 2565; ตอรับตีพิมพ์: 26 ธันวาคม 2565

มิได้ศึกษามาโดยตรงทางภาษาไทย เป็นเพียงผู้พูดภาษาไทยและเป็นคนไทยเท่านั้น ซึ่งเป็นจุดอ่อนที่ศาสตร์ทางภาษามีได้รับการเรียนรู้และถ่ายทอดจากคนตรงสายวิชา และยิ่งกว่านั้น ในระดับอุดมศึกษายังมีเสียงสะท้อนว่าผู้สอนบางท่านมิได้แม่นยำทางภาษาไทย จึงมีผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน นอกจากนี้ยังมีปัญหาที่ตัวผู้เรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ เขียนหนังสือไม่ถูกต้อง ปัญหาเรื่องสื่อและนวัตกรรม ทุกวันนี้การเรียนการสอนภาษาไทยยังมีข้ออ่อนด้อยเรื่องนวัตกรรมและสื่อการเรียนรู้ และโดยเฉพาะในช่วงการเกิดวิกฤติโควิด-19 ที่มีการเรียนออนไลน์ที่จะต้องใช้สื่อเทคโนโลยี ซึ่งถ้าผู้สอนไม่มีความรู้หรือผู้เกี่ยวข้องจัดทำ จัดเตรียมที่เหมาะสมสอดคล้องกับผู้เรียนย่อมจะทำให้ประสิทธิภาพผู้เรียนลดลง

ดังนั้นทั้ง ผู้เรียน ผู้สอน และผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายคงต้องถือเป็นวาระใหญ่ โดยแท้จริงที่จะทำให้เกิดการตระหนักรู้นี้มิใช่เพียงการเรียนวิชาหนึ่งแต่แท้จริงแล้ว คือ การเรียนรู้ในเอกลักษณ์และวัฒนธรรม เห็นสังคมสำคัญเป็นความมั่นคงของชาติในที่สุดผู้ดำเนินอาชีพครูจึงต้องเป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และใฝ่พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ: การเรียนการสอนภาษาไทย; โควิด-19; การกิจกู่คืน; วิชาชีพครู

Abstract

Thai education, although it has changed according to the era and according to the changing ways of the global society Especially in developed countries, where new curriculum and learning management methods are still unable to indicate to teachers that learners have changed in their learning and achieve higher learning outcomes. all over the country problems in learning, teaching, and using Thai language at present There are only problems at the policy level. Problems with teachers and students, problems with media or innovation And the most important problem is that the learners do not pay attention to the Thai language subject realizing that Especially the problem of learning Thai language that has many levels of problems that arise. Problems at the policy level hours of Thai subjects at all levels were reduced until the teacher cannot proceed to profound and a policy that does not allow "falling children" to increase the "number" of readers who cannot read to increase in a very problematic way Executives in every hierarchy did not pay attention to the Thai language both in terms of manpower and budget support Problems that the teacher Thai Language Teacher Some people did not study directly in the Thai language. It's only a Thai speaker and a Thai person. which is a weakness that

linguistics has not been learned and transmitted from people in the field of study and more than that At the higher education level, there are still echoes that some teachers are not accurate in Thai. thus affecting the learning quality of the learners There is also a problem with the students. most learners Written incorrectly Problems with media and innovation Nowadays, teaching and learning Thai language is still lacking in terms of innovation and learning materials. and especially during the COVID-19 crisis with online learning that requires the use of technology media which if the instructor does not have knowledge or those involved Appropriate arrangements consistent with the learners will inevitably reduce the efficiency of the learners, so both learners, teachers, and all related parties must be considered as a big agenda. Truly to make people realize that this is not just learning a subject. but actually is learning in identity and culture Seeing the important society as national security, in the end, the teacher must be an inquisitive person. Pursue learning and continuous self-improvement

Keywords: Teaching Thai Language; Recovery Mission; Teacher's License

บทนำ

วิกฤตการณ์ COVID-19 ได้ส่งผลกระทบต่อระยะเวลาการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อปรับต่อคุณภาพ (years of schooling adjusted for quality) ลดลง 0.6 ปีเหลือ 7.3 ปี (โดยเฉลี่ย) ถ้าหากมีการปิดโรงเรียน 5 เดือน ซึ่งคิดเป็นรายได้ที่หายไปประมาณ 872 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ประมาณ 16,000 ดอลลาร์สหรัฐ) ตลอดอายุการทำงานที่เมื่อคิดเป็นเงินมูลค่าปัจจุบัน (present value) ขณะเดียวกันการประเมินของธนาคารพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank) พบผลลัพธ์ที่สอดคล้องกัน โดยคาดว่าผลกระทบจากการปิดโรงเรียนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จะส่งผลให้รายได้ของนักเรียนลดลงประมาณ 167 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี (ประมาณ 1.9%) ในกรณีที่มีความรุนแรงระดับกลาง (intermediate) ซึ่งรายได้รวมที่หายไปตลอดอายุการทำงานในทั้งภูมิภาคจะอยู่ที่ 1.47 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐโดยประมาณ (Asian Development Bank, 2021) นอกจากผลกระทบต่อนักเรียนแล้วผู้ปกครองเองก็ต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบการใช้ชีวิตเมื่อมีการเรียนออนไลน์ เช่น อาจจำเป็นต้องออกจากงานเพื่อหาเวลาสำหรับการดูแลบุตรหลานที่เรียนอยู่ที่บ้านโดยเฉพาะในกลุ่มเด็กเล็ก หรือหากผู้ปกครองสามารถทำงานที่บ้านได้ก็อาจพบว่ามีประสิทธิภาพการทำงานที่ลดลงเนื่องจากต้องแบ่งเวลาดูแลบุตรหลานซึ่งอัตราการมีส่วนร่วมในกำลังแรงงาน (labor force participation rate) ที่ลดลงอย่างต่อเนื่องก็เป็นอีกผลกระทบหนึ่งที่มีต่อด้านเศรษฐกิจที่ต้องจับตามองในระยะต่อไป

กล่าวได้ว่าสถานการณ์ในปัจจุบันถึงแม้จะมีช่องทางเรียนทางไกลอยู่แล้วและมีเว็บไซต์ของสถานศึกษาต่าง ๆ แต่ภาครัฐก็ควรพัฒนาช่องทางเหล่านี้ต่อไปเพื่อให้ใช้งานง่ายขึ้น เข้าถึงง่ายขึ้น และตอบโจทย์ของครู อาจารย์ บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และผู้ปกครอง เป็นต้น และสิ่งที่ภาครัฐและองค์กรทางการศึกษา และกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมควรทำต่อไป ได้แก่ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล (digital Infrastructure Development) ให้ทั่วถึงมากขึ้น, การเพิ่มเติมการเรียนการสอนด้านทักษะเทคโนโลยีดิจิทัลในหลักสูตรการเรียน, มาตรการการลดภาระค่าใช้จ่ายด้านการศึกษา และการเพิ่มช่องทางการเรียนการสอนในหลาย ๆ ช่องทาง รวมถึงสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทต่าง ๆ ด้วย ทั้งนี้ การเร่งฉีดวัคซีนเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันหมู่เพื่อให้สามารถเปิดเรียนได้ตามปกติเป็นสิ่งที่ภาครัฐควรทำในระยะสั้น ขณะที่ในระยะยาวภาครัฐควรคำนึงถึงภาคการศึกษาสำหรับแผนฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมหลัง COVID-19 เนื่องจากการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญให้เศรษฐกิจฟื้นตัวอย่างแข็งแกร่งและยั่งยืน ตลอดจนลดความเหลื่อมล้ำที่เพิ่มขึ้นจากวิกฤต COVID-19 อีกด้วย การศึกษาในยุค “New Normal” นี้ได้ส่งผลต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก จากเดิมที่เคยต้องมาเรียนในห้องเรียนที่มีอุปกรณ์ เครื่องมือ และสภาพแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ แต่ต้องเปลี่ยนมาเป็นการเรียนที่บ้าน (learn from home) ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นการเข้าถึงอุปกรณ์เรียนออนไลน์ ค่าอินเทอร์เน็ตหรือค่าอาหารกลางวัน เพราะครอบครัวผู้เรียนต้องมีรายจ่ายเพิ่มขึ้น และทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในการปรับตัวของผู้เรียนด้วย อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการศึกษาในยุค “New Normal” ในช่วงสถานการณ์โควิด-19 จะเป็นเพียงทางเลือกที่ถูกนำมาใช้ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนี้ ซึ่งส่งผลให้ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องมีการปรับตัวอย่างมากด้วยความจำเป็นที่ต้องพัฒนาทักษะการนำเครื่องมือและอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีเข้ามาใช้มาบ่มเพาะสำคัญกับการศึกษามากขึ้น โดยอย่ามองว่าการเรียนออนไลน์จะสามารถทดแทนการเรียนในชั้นเรียนได้ทั้งหมด และการเรียนออนไลน์ที่ดีไม่ใช่การคัดลอกในห้องเรียนมาไว้ในแพลตฟอร์มออนไลน์ แต่ต้องเป็นการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนเป็นสำคัญและโดยเฉพาะวิชาภาษาไทยที่เกิดวิกฤตการณ์ทางด้านภาษาหลังจากที่มีการใช้เทคโนโลยีอย่างแพร่หลายในช่วงที่เกิดสถานการณ์โควิด-19 จึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติภารกิจคู่ขนานการเรียนการสอนภาษาไทยหลังวิกฤตการณ์โรคโควิด-19 และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูยุคนิว นอร์มอล

การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยสู่มาตรฐานสากล

ปัจจุบันประเทศและสังคมโลกที่มีการพัฒนาก้าวไกล ไม่ว่าจะเป็นด้านความเจริญทางเทคโนโลยี การคมนาคมหรือการขนส่งต่าง ๆ ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยเกื้อหนุนทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสังคมมนุษย์ได้ แม้กระทั่งการศึกษาในยุคปัจจุบันก็ได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคตามสมัยอยู่ตลอดเวลาตามวิถีทางสังคมมนุษย์และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ไร้ขีดจำกัด การศึกษาไทยแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามยุคตามสมัยและวิถีความเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก โดยเฉพาะประเทศที่มีการพัฒนาแล้วก็ตาม หลักสูตร

และวิธีการจัดการเรียนรู้ใหม่ ๆ ยังไม่สามารถบ่งชี้ให้ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายเห็นว่าผู้เรียนเกิดความเปลี่ยนแปลงในการเรียนรู้และยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้นทั้งหมดทั่วประเทศได้ ซึ่งขณะเดียวกันครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายต่างก็ได้พยายามอย่างเต็มที่เพื่อหาวิธีที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมและนำมาประยุกต์ใช้เพื่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น (Plook Education, 2016)

กระบวนการพัฒนาการเรียนสู่มาตรฐานสากลในศตวรรษที่ 21 สะท้อนสาระสำคัญประการหนึ่งว่าเป็นวิธีการที่ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายภาษาไทยจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถบูรณาการและจัดการเรียนการสอนโดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนให้เกิดขึ้น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามเจตจำนงค์หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ให้มีความเชื่อมโยงและมีความสอดคล้องกับปฏิญญาว่าด้วย การจัดการศึกษาขององค์การสหประชาชาติ (UNESCO) อย่างน้อย 4 ประเด็น คือ ประเด็นที่หนึ่ง คือ การเรียนเพื่อให้ความรู้ในสิ่งต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์ต่อไปภายหน้า เช่น การรู้จักแสวงหาความรู้ การต่อยอดความรู้ที่มีอยู่ การสร้างความรู้ขึ้นใหม่ (learning to know) เป็นต้น, ประเด็นที่สอง คือ การเรียนเพื่อปฏิบัติลงมือทำ เช่น ผู้เรียนสามารถนำไปสู่การประกอบอาชีพจากความรู้ที่ได้มาและการสร้างประโยชน์แก่สังคม (learning to do) เป็นต้น, ประเด็นที่สาม คือ การเรียนรู้เพื่อการดำเนินชีวิตอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข เช่น การเรียนรู้ตลอดชีวิต การมีครอบครัวที่อบอุ่น มีสภาพทางสังคมและการทำาที่ดี (learning to live together), ประเด็นที่สี่ คือ การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ รู้ถึงศักยภาพ ความถนัดและความสนใจของตนเอง และสามารถวางแผนชีวิตให้แก่ตนเองได้ (learning to be)

วิธีการสอนหลักภาษาไทยที่เหมาะสมนั้น มีความจำเป็นอย่างมากที่ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายจะต้องปลูกฝังให้นักเรียนนักศึกษาได้เห็นคุณประโยชน์จากการเรียนหลักของภาษา การสอนให้ผู้เรียนได้ทราบถึงกฎเกณฑ์หรือระเบียบทางภาษาที่มีอัตลักษณ์เฉพาะที่จำเป็น เช่น ประโยคและโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย, คำและหน้าที่ของคำในภาษาไทย, รูปลักษณะของคำไทย, ร่าย, ร้อยแก้ว, ร้อยกรอง, กาพย์, กลอน โคลง และฉันท์ เป็นต้น ดังนั้นเพื่อให้ผู้เรียนได้นำความรู้เหล่านั้นไปใช้ในการสื่อสาร ฟัง พูด อ่าน เขียน โดยให้หลักภาษาไทยได้เกิดความสัมพันธ์กับการใช้ภาษาไทย ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายจะต้องสอนหลักภาษาไทยโดยการฝึกทักษะทั้งสี่ให้แก่ผู้เรียนในชั้นเรียนโดยให้มีการซักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ต่อประเด็นของเนื้อหาหลักภาษาไทยที่ครูกำลังสอน ซึ่งครูสามารถนำบันได 5 ขั้น มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ การเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียน นำขั้นตอนทั้ง 5 ขั้นมากำหนดกิจกรรม ลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้ และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้และสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอน คือ (วุฒิพงษ์ คำเนตร, 2548)

- 1) ขั้นการตั้งคำถาม/การตั้งสมมติฐาน (learning to question/hypothesis) เป็นขั้นตอนที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักคิด สังเกต ตั้งคำถาม และเกิดการเรียนรู้จากการตั้งคำถาม
- 2) ขั้นการสืบค้นความรู้และสารสนเทศ (learning to search) ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนได้รู้จักการแสวงหาความรู้ การสืบค้นข้อมูล จากแหล่งข้อมูลและสารสนเทศต่าง ๆ จากการฝึกปฏิบัติและการทดลอง ตลอดจนการเก็บข้อมูล เป็นต้น
- 3) ขั้นการสร้างความรู้ (learning to construct) เป็นสิ่งสำคัญเช่นเดียวกันที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้จากการศึกษาค้นคว้า การทดลองมาใช้ในการถกแถลงแสดงความคิดเห็นและการอภิปรายความรู้ร่วมกันเพื่อนำไปสู่การสรุปและสร้างองค์ความรู้
- 4) ขั้นการสื่อสารและการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ (learning to communication) เป็นการฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้มาสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น การพูด การอ่าน การเขียน เป็นต้น
- 5) ขั้นการบริการสังคมและจิตสาธารณะ (learning to serve) คือการที่ครูผู้สอนจะต้องฝึกให้ผู้เรียนนำความรู้มาสู่การปฏิบัติ สามารถเชื่อมโยงความรู้ไปสู่การทำประโยชน์ให้กับสังคมอันจะส่งผลต่อการมีจิตสาธารณะของผู้เรียนและการบริการสังคม

อย่างไรก็ตาม เมื่อหากพิจารณาความจริงตามความเหมาะสมมีบางอย่างสะท้อนให้เห็นบางนัยยะว่าถึงแม้ทฤษฎีและขั้นตอนจะกล่าวไว้อย่างชัดเจนก็ตามที่ แต่สิ่งที่จะนำมาสู่ประโยชน์สูงสุดต่อนักเรียน นักศึกษาได้นั้นก็คงหนีไม่พ้นกระบวนการปรับเปลี่ยนวิธีสอนของครูหรืออาจารย์ผู้บรรยายควบคู่กันไปกับ การหลอมรวมพฤติกรรม (behavior fusion) การเรียนรู้ของผู้เรียน นักเรียน นักศึกษาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางของหลักการ ซึ่งครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายอาจมีความยุ่งยากต่อการเปลี่ยนแปลงและการปฏิบัติในสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ (นวัตกรรม) แต่ก็คงจะไม่ถึงขั้นที่ลำบากมากจนเกินไป หากครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายภาษาไทยจะยอมรับและมีความมุ่งมั่นที่จะเปลี่ยนแปลงวิธีการสอนของตน

วิธีการสอนหลักภาษาไทยที่เหมาะสมครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายจะต้องปลูกฝังให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าประโยชน์จากการเรียนหลักภาษาโดยการฝึกทักษะ 4 ด้าน คือ การฟัง, การพูด, การอ่าน, และการเขียนให้แก่ผู้เรียน นักศึกษาในชั้นเรียนโดยให้มีการซักถาม พูดอธิบาย แลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ต่อประเด็นของเนื้อหาหลักภาษาไทยที่ครูหรืออาจารย์กำลังสอนซึ่งสามารถนับได้ 5 ขั้นตอน มาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน รวมทั้งการนำขั้นตอนทั้ง 5 ขั้น มากำหนดกิจกรรมลงสู่แผนการจัดการเรียนรู้และนำแผนการจัดการเรียนรู้ไปใช้และสร้างประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนตามขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่หนึ่ง คือ การคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีการตั้งคำถาม ให้รู้จักการสังเกตในประเด็นและกฎเกณฑ์ของหลักภาษาไทย จากนั้นครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายและนักเรียนช่วยกันเลือกประเด็นคำถามที่มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้มาใช้เป็นประเด็นในการค้นคว้าหาคำตอบร่วมกัน

ขั้นตอนที่สอง คือ การสืบค้นความรู้และสารสนเทศซึ่งครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายจะต้องมีบทบาทสำคัญในการแนะนำแหล่งสืบค้นทางวิทยาการต่าง ๆ ให้นักเรียน นักศึกษาได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยนำเอาข้อคำถามต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นสำคัญในชั้นเรียนมาสืบค้นหาข้อมูลและจะต้องทำหน้าที่ประคับประคองให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสม และสามารถนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้ามาจัดกิจกรรมในชั้นเรียนอีกครั้งหนึ่ง

ขั้นตอนที่สาม คือ การสร้างองค์ความรู้โดยให้ผู้เรียนนำเอาข้อมูลความรู้ที่ได้มานั้นมานำเสนอและช่วยกันอภิปรายเพิ่มเติม หรือการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีการถกประเด็นร่วมกัน

ขั้นตอนที่สี่ คือ การสื่อสารและนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เป็นขั้นตอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีการนำเอาความรู้จากการค้นคว้าด้วยตนเองมาใช้ในการบวนการของการสื่อสารในรูปแบบต่าง ๆ เช่น กำหนดให้ผู้เรียนนำเสนอหาสาระที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในการสื่อสาร เป็นต้น

ขั้นตอนที่ห้า คือ การบริการสังคมและจิตสาธารณะ กล่าวคือหลังจากที่ผู้เรียนได้มีการสื่อสารด้วยวิธีต่าง ๆ มาแล้ว ข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียนได้มีการสื่อสารโดยการบันทึกไว้ในลักษณะต่าง ๆ ที่เป็นผลงานของนักเรียน นักศึกษา ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายอาจจะจัดให้มีกิจกรรมการเผยแพร่องค์ความรู้ การส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษาได้ตระหนักและเห็นคุณค่าในผลงานของตน แล้วนำผลงานของตนมาเผยแพร่ในกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การจัดนิทรรศการผลงานคลิปวิดีโอ งานเขียน เพื่อเผยแพร่ความรู้แก่คนอื่น เป็นต้น

จากกระบวนการจัดการเรียนการสอนดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นการส่งเสริมการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต (lifelong learning) ได้ในสถานการณ์ปัจจุบันและได้สอดคล้องกับแนวคิดการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) แนวคิด Constructivism เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของความรู้ของมนุษย์ มีความหมายทั้งในเชิงจิตวิทยาและเชิงสังคมวิทยา ทฤษฎีด้านจิตวิทยาเริ่มต้นจาก Jean Piaget ซึ่งเสนอว่าการเรียนรู้ของเด็กเป็นกระบวนการส่วนบุคคลมีความเป็นอัตนัย Vygotsky ได้ขยายขอบเขตการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลว่าเกิดจากกระบวนการสื่อสารทางภาษากับบุคคลอื่น สำหรับทางด้านสังคมวิทยา (sociology) Emile Durkheim เชื่อว่าสภาพแวดล้อมทางสังคมมีผลต่อการเสริมสร้างความรู้ใหม่ ทฤษฎีการเรียนรู้ตามแนว Constructivism จัดเป็นทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มปัญญานิยม (cognitive psychology) มีรากฐานมาจากผลงานของ Ausubel และ Piaget ประเด็นสำคัญประการแรกของทฤษฎีการเรียนรู้ตาม Constructivism คือผู้เรียนเป็นผู้สร้าง (Construct) ความรู้จากความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่พบเห็นกับความรู้ความเข้าใจที่มีอยู่เดิม โดยใช้กระบวนการทางปัญญา (cognitive apparatus) ของตน ประเด็นสำคัญประการที่สองของทฤษฎี คือ การเรียนรู้ตามแนว Constructivism คือ โครงสร้างทางปัญญาเป็นผลของความพยายามทางความคิด ผู้เรียนสร้างเสริมความรู้ผ่านกระบวนการทางจิตวิทยาด้วยตนเอง ผู้สอนไม่สามารถปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางปัญญาของผู้เรียนได้ แต่ผู้สอนสามารถช่วยผู้เรียนปรับเปลี่ยน

โครงสร้างทางปัญญาได้โดยจัดสภาพการณ์ที่ทำให้เกิดภาวะไม่สมดุลขึ้น ลักษณะการพัฒนารูปแบบการสอน (1) การสอนตามแนว Constructivism เน้นความสำคัญของกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน และ ความสำคัญของความรู้เดิม (2) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเอง และสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนจะเป็นผู้ออกไปสังเกตสิ่งที่ตนอยากรู้ มาร่วมกันอภิปราย สรุปผลการค้นพบ แล้วนำไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจากเอกสารวิชาการหรือแหล่งความรู้ที่หาได้ เพื่อตรวจสอบความรู้ที่ได้มา และเพิ่มเติมเป็นองค์ความรู้ที่สมบูรณ์ต่อไป (3) การเรียนรู้ต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง ค้นหาความรู้ด้วยตนเอง จนค้นพบความรู้และรู้จักสิ่งที่ค้นพบ เรียนรู้วิเคราะห์และสังเคราะห์ต่อจนรู้จริงว่าลึก ๆ แล้วสิ่งนั้นคืออะไร มีความสำคัญมากน้อยเพียงไร และศึกษาค้นคว้าให้ลึกซึ่งลงไปจนถึงรู้แจ้ง ส่วน Johnson and Johnson (1994) ได้สรุปว่า “Cooperative Learning” มีองค์ประกอบ ที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในทางบวก (positive interdependent) หมายถึง การพึ่งพากันในทางบวก แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การพึ่งพากันเชิงผลลัพธ์คือการพึ่งพากันในด้านการได้รับผลประโยชน์จากความสำเร็จของกลุ่มร่วมกัน ซึ่งความสำเร็จของกลุ่มอาจจะเป็นผลงานหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่ม ในการสร้างการพึ่งพากันในเชิงผลลัพธ์ได้นั้น ต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนทำงาน โดยมีเป้าหมายร่วมกัน จึงจะเกิดแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีการพึ่งพาซึ่งกันและกัน สามารถร่วมมือกันทำงานให้บรรลุผลสำเร็จได้ และการพึ่งพาในเชิงวิธีการคือการพึ่งพากันในด้านกระบวนการทำงานเพื่อให้งานกลุ่มสามารถบรรลุได้ตามเป้าหมายซึ่งต้องสร้างสภาพการณ์ให้ผู้เรียนแต่ละคนในกลุ่มได้รับรู้ว่าตนเองมีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มในการสร้างสภาพการพึ่งพากันในเชิงวิธีการ มีองค์ประกอบ ดังนี้

(1) การทำให้เกิดการพึ่งพาทรัพยากรหรือข้อมูล (resource interdependence) คือ แต่ละบุคคลจะมีข้อมูลความรู้เพียงบางส่วนที่เป็นประโยชน์ต่องานของกลุ่ม ทุกคนต้องนำข้อมูลมารวมกัน จึงจะทำงานสำเร็จได้ ในลักษณะที่เป็นการให้งานหรืออุปกรณ์ที่ทุกคนต้องทำหรือใช้ร่วมกัน

(2) ทำให้เกิดการพึ่งพาเชิงบทบาทของสมาชิก (role interdependence) คือ การกำหนดบทบาท(role) ของการทำงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่มและการทำให้เกิดกระบวนการพึ่งพาเชิงภาระงาน (task interdependence) คือ แบ่งงานให้แต่ละบุคคลในกลุ่มมีทักษะที่เกี่ยวข้องกัน ถ้าสมาชิกคนใดคนหนึ่งทำงานของตนไม่เสร็จ จะทำให้สมาชิกคนอื่นไม่สามารถทำงานในส่วนที่ต่อเนื่องได้

2) การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดี (interaction) หรือที่ส่งเสริมกันระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (face to face promotive interdependence) หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนช่วยเหลือกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กัน การอภิปรายแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด การอธิบายให้สมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกในกลุ่ม การมีปฏิสัมพันธ์โดยตรงระหว่างสมาชิกในกลุ่มได้เกิดการเรียนรู้ การรับฟังเหตุผลของสมาชิกภายในกลุ่มจะก่อให้เกิดการพัฒนากระบวนการคิดของผู้เรียน เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้รู้จัก

การทำงานร่วมกันทางสังคม จากการช่วยเหลือสนับสนุนกัน การเรียนรู้เหตุผลของกันและกัน ทำให้ได้รับข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับการทำงานของตนเอง จากการตอบสนองทางวาจาและท่าทางของเพื่อนสมาชิก ช่วยให้รู้จักเพื่อนสมาชิกได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

3) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล (individual accountability) หมายถึง ความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของสมาชิกแต่ละคนโดยต้องทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของตนเองและเพื่อนสมาชิกให้ความสำคัญเกี่ยวกับความสามารถและความรู้ที่แต่ละคนจะได้รับ มีการตรวจสอบเพื่อความแน่ใจว่าผู้เรียนเกิดการเรียนรู้เป็นรายบุคคลหรือไม่ โดยประเมินผลงานของสมาชิกแต่ละคน ซึ่งรวมกันเป็นผลงานของกลุ่มให้ข้อมูลย้อนกลับทั้งกลุ่มและรายบุคคลให้สมาชิกทุกคนรายงาน หรือมีโอกาสแสดงความคิดเห็นโดยทั่วถึง ตรวจสอบสรุปผลการเรียนเป็นรายบุคคลหลังจบบทเรียนเพื่อเป็นการประกันว่าสมาชิกทุกคนในกลุ่มรับผิดชอบทุกอย่างร่วมกับกลุ่ม ทั้งนี้สมาชิกทุกคนในกลุ่มจะต้องมีความมั่นใจและพร้อมที่จะได้รับการทดสอบเป็นรายบุคคล

4) กระบวนการทำงานของกลุ่ม (group processing) หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ของกลุ่ม โดยผู้เรียนจะต้องเรียนรู้จากกลุ่มให้มากที่สุด มีความร่วมมือทั้งด้านความคิด การทำงานและความรับผิดชอบร่วมกันจนสามารถบรรลุเป้าหมายได้ การที่จะช่วยให้การดำเนินงานของกลุ่มเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มจะต้องมีหัวหน้าที่ดี สมาชิกดีและกระบวนการทำงานดี นั่นคือมีการเข้าใจในเป้าหมายการทำงานร่วมกัน

กล่าวได้ว่าการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วสร้างความวิตกกังวลและความไม่มั่นคงในหมู่ครู ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่จะเรียนรู้กลยุทธ์ใหม่ ในฐานะที่เป็นผู้นำการศึกษา ครูหรืออาจารย์ต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจเกิดจากทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติ ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายต้องเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างของการเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต การศึกษาจะต้องเรียนรู้วิธีการคิดนอกกรอบและพัฒนามากขึ้น งานของครูหรืออาจารย์ไม่ได้เป็นเพียงแค่ปรับเปลี่ยนสภาพแวดล้อมทางการศึกษาเท่านั้น แต่จะต้องทำให้เกิดกระบวนการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาที่ยั่งยืนในระบบโรงเรียน สถานศึกษา และมหาวิทยาลัยจะแสวงหาความจริงในมิติทางการศึกษาที่หลากหลาย จริงอยู่ในฐานะที่เป็นมนุษย์เรามีความซับซ้อนหลายแง่มุมชีวิตที่ไม่สามารถจำกัดอยู่เพียงรูปแบบเดียวเท่านั้น ในขณะเดียวกัน ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยายควรที่จะได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ เพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว (disruption) ซึ่งองค์ความรู้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะของมวลมนุษยชาติ

ภารกิจกู้คืนการเรียนการสอนภาษาไทยหลังวิกฤตการณ์โรคโควิด-16

จากสถานการณ์โรคอุบัติใหม่ที่ผ่านมาและในปัจจุบันข่าวคราวเรื่องการระบาดของโควิดสายพันธุ์ใหม่ เช่น โอมิครอน (Omicron) ไม่อาจสร้างความตระหนกตกใจได้เท่าเดิม ส่วนหนึ่งคงเป็นเพราะความเชื่อมั่นในพลังแห่งวัคซีนและเราเริ่มเรียนรู้ที่จะอยู่กับมันจนเกิดความคุ้นชิน ไม่น่าเกรงกลัวหรือการตื่นตระหนกของสังคมเท่าไรนัก หลายคนเริ่มมองว่าสิ่งที่น่ากลัวที่สุดตอนนี้ไม่ใช่ความรุนแรงของโรคระบาด แต่เป็นปัญหาที่โรคระบาดทิ้งไว้ให้ ซึ่งนั่นก็คือ “ภารกิจกู้คืนการเรียนการสอนหรือการบริหารการศึกษาหลังวิกฤตการณ์โรคโควิด-16” หากเมื่อเรามองย้อนกลับไปที่เมื่อ 2-3 ปีที่ผ่านมา โลกแห่งการศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ เช่น หลาย ๆ โรงเรียน หลาย ๆ สถาบันทางการศึกษาได้ปิดการเรียนการสอนในห้องเรียน (Onsite) และเปลี่ยนไปเรียนแบบออนไลน์ (Online) จนอาจจะกลายเป็นสาเหตุของความเหลื่อมล้ำ (inequality) ทางการศึกษาที่รุนแรงมากขึ้น และประสิทธิภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียนหลายระดับต่ำกว่าที่ควรจะเป็น เด็กหลุดออกนอกระบบ รวมทั้งปัญหาอีกนานัปการ ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคโควิดเหล่านี้ เราไม่อาจมองโลกในแง่ดีว่า “แค่เปิดโรงเรียนแล้วทุกอย่างจะกลับไปปกติเหมือนเดิมโดยไม่ต้องลงมือทำอะไร” เพราะเมื่อผลสะท้อนทางการศึกษาในรายงานเรื่อง “The state of the global education crisis: a path to recovery” ของ “UNESCO” ร่วมกับ “UNICEF” และ “World Bank” ที่ชี้ให้เห็นว่าปัญหาย่ำแย่ยิ่งหนึ่งเรื่องที่แฝงมากับการปิดโรงเรียนและอาจกลายเป็นภารกิจใหญ่ที่รัฐและผู้กำหนดนโยบายต้องเอาใจใส่ฟื้นฟูแก้ไขในระยะยาวนั้นคือภาวะสูญเสียการเรียนรู้ (learning losses) ของเด็กนักเรียน นักศึกษาทั่วโลก สำหรับนโยบายที่ UNESCO แนะนำแก่ทุกประเทศในเบื้องต้นดังนี้ (ภาวรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์, 2565)

1) ทบทวนและปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ เมื่อโควิดทำให้ระดับความรู้ที่เด็ก ๆ เคยมีอยู่เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรที่เคยใช้อาจไม่เหมาะกับผู้เรียนในตอนนี้ นี่เป็นโอกาสอันดีสำหรับการทบทวนและเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเสียใหม่ ว่าบทเรียนของเราล้ำสมัยหรือไม่ และถึงที่สุดแล้ว เราต้องการผลิตอนาคตของชาติแบบไหน เราควรตั้งเป้าหมายผลลัพธ์ทางการเรียนรู้ ทักษะ ศักยภาพที่ชัดเจน (อย่างน้อยที่สุดคืออ่านออกเขียนได้ คิดคำนวณได้และมีทักษะทางสังคมที่ดี) และเปิดโอกาสให้มีทางเลือกการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ นอกเหนือไปจากเดิม ซึ่งหมายความว่ารัฐต้องเข้ามาสนับสนุนด้านทรัพยากรเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ของการศึกษาด้วย

2) ขยายช่วงเวลารับเรียนและการสอนเพิ่มขึ้น เนื่องด้วยหลักฐานจากงานศึกษาช่วงก่อนหน้าโควิด-19 ระบุว่า การเพิ่มเวลาเรียนสามารถเพิ่มผลลัพธ์การเรียนรู้ที่ดีขึ้นได้ โดยรัฐอาจจะประกาศให้เพิ่มชั่วโมงการเรียนการสอนในแต่ละวัน ขยายช่วงเวลาภาคการศึกษาหรือสอนชดเชยในช่วงปิดเทอมเพิ่มเติมเฉพาะกลุ่ม ทั้งนี้ขยายเวลาดังกล่าวต้องไม่ลืมนำถึงภาระหน้าที่ สภาพความพร้อมทั้งร่างกายและจิตใจของนักเรียน ครู อาจารย์ผู้บรรยาย รวมไปถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอย่างครบครัน

3) เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้อง เช่น จัดระบบการเรียนการสอนหลักสูตรที่ออกแบบจากความชำนาญหรือทักษะของผู้เรียน ไม่ได้แบ่งแยกห้องเรียนตามอายุ ระดับการศึกษา หรือเริ่มต้นสอนจากหน้าแรกของบทเรียนเสมอ, จัดกลุ่มกวดวิชานขนาดเล็กที่เป็นมิตรและเข้าถึงนักเรียนที่ต้องการความช่วยเหลือ, จัดคู่มือหรือทรัพยากรให้ผู้เรียนเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลากหลายทาง ตั้งแต่ซีดีเรียน ไปจนถึงอุปกรณ์ดิจิทัล (digital device) และสัญญาณอินเทอร์เน็ต (internet)

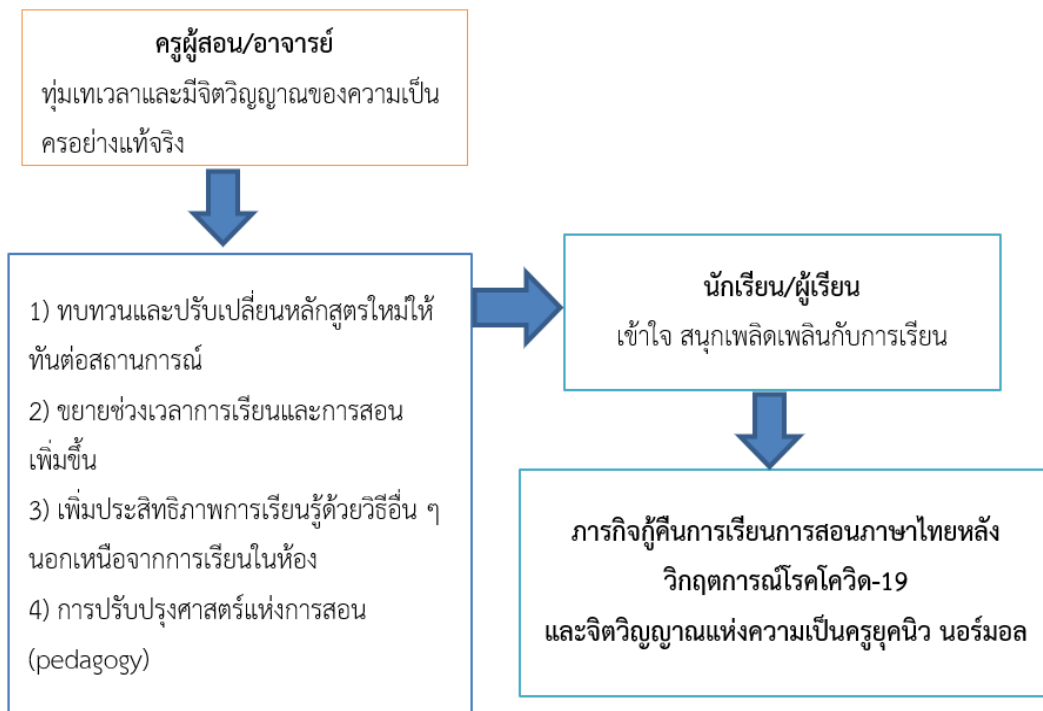
4) การปรับปรุงศาสตร์แห่งการสอน (pedagogy) เพื่อให้มั่นใจว่าวิธีการเรียนการสอนจะมีประสิทธิภาพมากที่สุด เหมาะสมกับผู้เรียนที่สุด โดยแนวทางอย่างหลังนี้อาจกล่าวได้ว่าครอบคลุมถึงการพัฒนาศักยภาพของครูหลังโควิดเช่นกัน เพราะการที่จะฟื้นฟูระดับการเรียนรู้ที่สูญเสียไปของนักเรียนได้นั้น ครูถือเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญที่อยู่หน้าด่านและเข้าใจสถานการณ์ของเด็ก ๆ ได้เป็นอย่างดี ช่วงที่ผ่านมาเราพบว่าครูหลายคนประสบปัญหาการเรียนการสอนออนไลน์ไม่แพ้ผู้เรียน และไม่ได้รับการช่วยเหลือจากรัฐหรือผู้บริหาร ทั้งในแง่ทรัพยากร องค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการสอนในยุคใหม่ ทำให้ปรับตัวได้ลำบาก ถ้าหากเราต้องการให้แผนฟื้นฟูการเรียนรู้ลุล่วงด้วยดี ก็จำเป็นต้องสร้างทักษะการสอน สังเกต และประเมินผลวัดระดับความรู้แก่ครู รวมถึงดูแลความเป็นอยู่ ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีด้วย

อันที่จริง การเรียนออนไลน์อาจไม่ได้ถือว่าเลวร้ายไปเสียทั้งหมด มันยังคงเป็นหนึ่งในทางเลือกที่ดีสำหรับการขยายโอกาสทางการศึกษา แต่โจทย์มีอยู่ว่าจะอย่างไรให้นักเรียนทุกกลุ่ม (หรืออย่างน้อยก็ส่วนใหญ่ในประเทศ) เข้าถึงการเรียนออนไลน์ และทำให้เนื้อหาของการเรียนออนไลน์ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ตามช่วงอายุ บริบททางสังคมของนักเรียน รวมถึงนักเรียนที่มีความพิการ หรือภูมิหลังเฉพาะด้าน เช่น การเป็นนักเรียนชายขอบ ปัญหาชาติพันธุ์ หรือกระทั่งนักเรียนหญิงที่ต้องอยู่ใต้วัฒนธรรมชายเป็นใหญ่อันเข้มข้น ประเด็นนี้อาจเป็นโจทย์ที่ต้องคิดควบคู่บูรณาการกับนโยบายด้านอื่น ๆ ไปพร้อมกัน

สรุป

ภารกิจที่ภารกิจคู่กับการเรียนการสอนภาษาไทยหลังวิกฤตการณ์โรคโควิด - 19 และจิตวิญญาณแห่งความเป็นครูยุคนิวโนร์มอล คือ 4 ขั้นตอนที่จะนำมาสู่ภารกิจคู่กับการเรียนการสอนภาษาไทย ได้แก่ 1) ทบทวนและปรับเปลี่ยนหลักสูตรใหม่ให้ทันต่อสถานการณ์ 2) ขยายช่วงเวลากการเรียนและการสอนเพิ่มขึ้น 3) เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ด้วยวิธีอื่น ๆ นอกเหนือจากการเรียนในห้อง 4) การปรับปรุงศาสตร์แห่งการสอน (pedagogy) นอกจากนี้แล้วครูก็เป็นตัวแปรที่สำคัญของการทุ่มเทเวลาและมีจิตวิญญาณของความเป็นครูอย่างแท้จริงที่จะทำให้ผู้เรียนเพลิดเพลินกับการเรียน ครูหรืออาจารย์ต้องยอมรับที่จะเรียนรู้และแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดจากทฤษฎีใหม่ ๆ ที่เข้ามาอย่างมีสติ ครูผู้สอนหรืออาจารย์ผู้บรรยาย

ต้องเป็นตัวอย่าง เป็นแบบอย่างของการเป็นผู้ที่มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงจะสามารถกอบกู้ การสอนภาษาไทย หลังวิกฤตการณ์โรคโควิด-19 กลับคืนมาได้

เอกสารอ้างอิง

- ทัศนีย์ ทีปต์ธีธรรม. (2557). ใบประกอบวิชาชีพครูคืออะไร-ทำไมต้องมี. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก http://www.nsw.ac.th/news-detail_7262
- ปณณัฏฐ์ พัฒนศิริ. (2564). COVID-19 Education Disruption: นัยต่อสังคมและเศรษฐกิจเมื่อโลกเปลี่ยนไปเรียนออนไลน์. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7695>
- ภาววรรณ ธนาเลิศสมบูรณ์. (2565). Learning Losses in Covid กับภารกิจกู้คืนการเรียนรู้แห่งศตวรรษ. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=KOnY22WIMnI>
- วุฒิพงษ์ คำเนตร. (2548). การจัดกิจกรรมตามแนวคิดการสร้างความรู้นียมเพื่อส่งเสริมทักษะและนิสัยรักการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. (การศึกษาแบบอิสระ, ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

- สยามรัฐออนไลน์. (2563). ใบประกอบวิชาชีพครู ความสำคัญของคนที่จะมาเป็นครูควรต้องมี. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://siamrath.co.th/n/188036>
- Asian Development Bank. (2021). Learning and Earning Losses From COVID-19 School Closures in Developing Asia. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7695>
- ETS KMUTT. (2021). ทิศทางการปรับตัวของการศึกษาในยุค New Normal. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.ets.kmutt.ac.th/post/new-normal-in-thai-education>
- Johnson, D; Johnson Roger and Johnson, Holubec. (1993). Cooperative in the Classroom. Minnesota: Interaction Book.
- Plook Education. (2016). การจัดการเรียนรู้ภาษาไทย มุ่งเน้นการพัฒนาผู้เรียนสู่มาตรฐานสากล ในศตวรรษที่ 21. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.trueplookpanya.com/blog/content/50096/-newedu-new>.
- World Bank. (2020). COVID-19 Could Lead to Permanent Loss in Learning and Trillions of Dollars in Lost Earnings. สืบค้นเมื่อ 4 เมษายน 2565, จาก <https://www.scbeic.com/th/detail/product/7695>